

Guatemalteekse president woedend voor een rapport van de Verenigde Naties

Elk jaar publiceert het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) een Nationaal Rapport inzake Menselijke Ontwikkeling in Guatemala (INDH). Dit document wordt al twintig jaar in het land gepresenteerd. Elk jaar voelde de zittende regering zich ongemakkelijk bij de resultaten die erin werden weergegeven. Maar het rapport van 2021 wekte regelrecht de toorn op van president Alejandro Giammattei en zijn ministers.

De adviesraad van dat Nationaal Rapport inzake Menselijke Ontwikkeling van Guatemala bestaat uit vertegenwoordigers en leiders van het maatschappelijk middenveld. De taak van deze prominente Guatemalteken bestaat erin tijdens de opstelling van het document aanbevelingen en opmerkingen te formuleren.

Negen van de veertien leden van de Raad - Álvaro Montenegro, Andrea Ixchú, Aroldo Camposeco, Ricardo Barrientos, Otilia Lux, Quetzalí Cerezo, Rigoberto Quemé, Silvia Irene Palma en Williams Mazariegos - stuurden op 23 februari een brief aan Ana María Díaz, die het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) in Guatemala vertegenwoordigt. Kopie van de brief ging naar de secretaris-generaal van de VN, naar de regionale coördinator van het UNDP en naar de G13 (de donorlanden voor Guatemala).¹

In de brief wordt uiting gegeven aan de bezorgdheid dat het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) zou zwichten voor de druk van president Alejandro Giammattei. Dit zou de eerste keer zijn in de geschiedenis dat zoiets zou gebeuren.

'Wij spreken onze diepe bezorgdheid en ongemak uit over de ernstige onregelmatigheden die tegen de adviesraad begaan werden,' luidde het in de brief.

Belangrijke personen worden vandaag selectief aan de dijk of zelfs gevangen gezet in het land. Dit overkomt ondermeer functionarissen van justitie en voormalige procureurs die het opnamen tegen de corruptie en nu in heil zoeken in het buitenland om te ontsnappen aan vervolging.

Maar de driestheid van de regering kent blijkbaar geen grenzen. De president censureer nu ook de oorspronkelijke versie van het VN-document. Leden van de adviesraad sloegen alarm over het beëindigen van contracten van belangrijke onderzoekers van het technische team van het Ontwikkelingsprogramma van de VN. Het gaat dan over mensen die tientallen jaren ervaring hebben in de werking voor het Programma zoals prestigieuze academici en die nu ontslagen werden, nadat de uitbarsting van de president bekend werd.

Volgens informatie die de Adviesraad in handen kreeg, was de reactie van de president tijdens de presentatie van het verslag aan hem en aan zijn ministerraad gewelddadig. 'Wij hebben begrepen dat er zelfs sprake was van verbale agressie en intimidatie van de mensen die het rapport presenteerden. De autoriteiten van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde

¹ <https://www.agenciaocote.com/blog/2022/02/23/tras-intervencion-de-giammattei-consejo-que-avalo-el-indh-pide-no-publicarlo%EF%BF%BC/>

Naties verzwegen deze incidenten.' Technisch regeringspersoneel ontvluchtte het land uit angst voor de gewelddadige reactie van de president.

Gecensureerd rapport gelekt

Het rapport en de gevolgen ervan zouden in normale omstandigheden niet bekend zijn geweest. Maar het document werd gelekt naar een paar communicatiekanalen, die het publiceerden en de censuur door de Guatemalteekse regering veroordeelden.²

Ana María Díaz, de vertegenwoordiger van UNDP in Guatemala, negeerde de authenticiteit van het door de media gepubliceerde rapport en ontkende dat president Giammattei het censureerde. En dit, ondanks de brief die de leden van de Adviesraad haar stuurden waarin zij deze ernstige feiten aan de kaak stelden. In dezelfde brief klagden ze nog het volgende aan:

'Diverse betrouwbare bronnen hebben ons in kennis gesteld van de incidenten die zich voordeden tijdens de presentaties aan president Alejandro Giammattei en zijn regeringskabinet in juni 2021, waarbij de autoriteiten de oorspronkelijke versie van het verslag openlijk en expliciet verwierpen. Wij betreuren het dat het UNDP de Adviesraad niet heeft bijeengeroepen om verslag uit te brengen over deze incidenten en overleg te plegen over de best te volgen gedragslijn. Integendeel, het VN-Programma heeft deze incidenten verborgen gehouden. Het is gezwicht voor de druk en voor wat wij beschouwen als een feitelijke censuur door de regering. Daarbij werden de beginselen van redactionele autonomie en intellectuele onafhankelijkheid, die ten grondslag zouden moeten liggen aan de opstelling van rapporten over de menselijke ontwikkeling, geschonden.'... 'Gezien de ernst van deze anomalieën onderschrijven wij dit Nationaal Rapport inzake Menselijke Ontwikkeling niet en bevelen wij dan ook aan het niet te publiceren. Indien het UNDP aandringt op de publicatie ervan, geven wij geen toestemming voor het vermelden van onze namen in het document of in enige publicatie waarin ons standpunt niet expliciet wordt vermeld.'

Het VN-Programma zwicht om onverklaarbare redenen

Ricardo Barrientos is niet de eerste de beste. Hij is specialist in fiscale beleidskwesties. Van 2009 tot 2010 was hij viceminister van Overheidsfinanciën van Guatemala. In de periode 1994-2005 was hij directeur en technisch adviseur bij het directoraat Fiscale analyse en evaluatie van hetzelfde ministerie. Als onafhankelijk consultant heeft hij onderzoek verricht naar het begrotingsbeleid, alsook naar de evaluatie van en het toezicht op het overheidsbeleid.

Hij was ondertekenaar van de protesterende brief. In een interview met Prensa Comunitaria zei hij dat de waarde en het gewicht van het Rapport inzake Menselijke Ontwikkeling juist liggen in redactionele en intellectuele onafhankelijkheid, en dat het daarom niets nieuws is dat de resultaten van het rapport niet in de smaak vallen van de machthebbers. Hij verzekerde verder dat het UNDP richtlijnen en voorschriften heeft over hoe in deze gevallen te handelen

² [Guatemala. Un Informe de Desarrollo Humano que provoca la ira de Giammattei - Resumen Latinoamericano](#)

en controverses op te lossen, maar dat het VN-Programma om onverklaarbare redenen heeft besloten geen melding te maken van de censuur waaraan het oorspronkelijke rapport van 2021 werd onderworpen.

Het is niet de eerste keer dat een president het probeert³

Karin Slowing, een Guatemalteekse deskundige, onderzoekster en indertijd coördinator van de eerste twee documenten, zei dat er in 2005, tijdens de regering van Oscar Berger, een poging ondernomen werd om het toenmalig document te censureren, maar dat het UNDP toen zijn redactionele onafhankelijkheid heeft kunnen verdedigen, zijn technisch team heeft gesteund en het origineel rapport publiceerde. Het werd bovendien bekroond om zijn wetenschappelijke kwaliteit.

"Het UNDP maakt geen ruzie met de regering, het blijft bij een standpunt waarin de redactionele onafhankelijkheid van het rapport wordt erkend en een respectvolle dialoog met de regering wordt gevoerd en waarbij gebruik wordt gemaakt van de mechanismen van de intergouvernementele betrekkingen, maar die zijn niet ondergeschikt aan een regering," aldus Slowing.

Bezwaren van de regering

De leden van de adviesraad waren hoogst bezorgd over het bestaan van overschrijvingen van het document. De ministers brachten bezwaren in tegen het rapport. De minister van Defensie, Henry Yovani Reyes Chigua, beklagde zich erover dat in het rapport werd gesproken over gebieden en inheemse volkeren in Guatemala.

Volgens onderzoeker Ricardo Barrientos was het standpunt van de minister van Defensie dat 'deze kwesties typisch zijn voor subversieve en separatistische bewegingen, en dat het volledig ongepast was voor een rapport om te spreken over gebieden en inheemse volkeren, aangezien dit de verdeeldheid in het land zou verdiepen op een voor de regering ongelegen moment.'

De minister van Economische Zaken, Antonio Malouf, maakte van zijn kant bezwaar tegen het feit dat het rapport vermeldde dat de mijnbouw en mega-industrieën, zoals de Afrikaanse palm, leiden tot negatieve economische en sociale gevolgen.

'Dit zijn controversiële en betwistbare kwesties, maar deze discussie had moeten worden gevoerd met technische en wetenschappelijke nauwkeurigheid, niet met politieke criteria of in het belang van een bepaalde bedrijfssector,' aldus nog Barrientos.

Voor Karin Slowing is de ergernis van de regering logisch. 'De hele structuur van deze onrechtvaardige samenleving is gebaseerd op de uitbuiting van de inheemse bevolking en de controle over land en hulpbronnen. Dat is de reden waarom ze zich ertegen verzetten,' zei ze. En ze voegde er nog aan toe dat deze kwesties de kern raken van armoede, ongelijkheid en

³ [El diagnóstico de Guatemala que no se publicó por petición de Giammattei - Agencia Ocote](#)

gebrek aan kansen, en vandaar de redenen voor migratie. 'Het is de basisstructuur van discriminatie, racisme en de toe-eigening van alle hulpbronnen,' concludeerde zij.

Een nieuw rapport, opgesteld door buitenlandse deskundigen

Het UNDP deelde onlangs mee dat het rapport in april aanstaande zal worden gepubliceerd. Het maakte van de gelegenheid gebruik om te verklaren: 'Wat betreft de verspreiding in sommige media van documenten en ondersteunend onderzoek in verband met het Nationaal Rapport inzake Menselijke Ontwikkeling wenst het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) in Guatemala het publiek mee te delen dat deze niet officieel zijn of niet door onze instelling zijn goedgekeurd. Het UNDP betreurt de verspreiding van documenten die zich nog in het proces van verificatie, bewerking en technische herziening bevonden, en die niet de definitieve goedkeuring van de organisatie hebben om in het publieke domein te worden opgenomen.'

Op dezelfde website staat ook dat het verslag is aangevuld met tien oefeningen van groepsanalyse en twintig interviews met meer dan 150 mensen uit verschillende sectoren, waardoor een aantal conclusies en aanbevelingen kracht kon worden bijgezet.

Maar volgens informatie die de adviesraad van het rapport verkreeg, heeft het UNDP buitenlandse consultants ingehuurd om het rapport te herschrijven, waarbij de voor president Giammattei onaangename passages zijn weggelaten.

'De oorspronkelijke versie van het verslag trok conclusies uit wetenschappelijke en technische analyses die niet verrassend waren, niet nieuw, maar die net bevestigden wat we wisten: waarom vluchten mensen uit Guatemala, wat is er werkelijk aan de hand? Het rapport bood een objectieve technische en wetenschappelijk onderbouwde visie op de realiteit van Guatemala. En de waarheid vertellen is wat een regering als die van Giammattei dwarszit,' besloot Ricardo Barrientos.

Guido De Schrijver

'Solidair met Guatemala'

Lidorganisatie van EU-LAT Network

--

Guido De Schrijver

Langestraat 6

9300 Aalst

053/62 94 76

internation.: +3253629476

www.solidairguate.be/wp/

<https://issuu.com/guatemalalidarisiteit>